

Πολιτικές και χρηματοδότηση υγείας: Η άποψη των ασθενών

Γιάννης Θεοδωράκης

Πρόεδρος Πανελλήνιας Ομοσπονδίας
Ατόμων με ΣΚΠ

- Στο 1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ασθενών που πραγματοποιήθηκε στις 2 Νοεμβρίου στην Αθήνα, από πολλούς φορείς ασθενών έγινε μεγάλη συζήτηση για τις πολιτικές και τη χρηματοδότηση υγείας. Όλες όμως οι τοποθετήσεις είχαν ένα κοινό παρονομαστή, την αγωνία των ασθενών για το μέλλον της δημόσιας υγείας και της χρηματοδότησής της, καθώς και την έλλειψη συγκεκριμένης πολιτικής, πέραν των δραστικών περικοπών του προϋπολογισμού υγείας και των παροχών ασθενείας.

Patients in **POWER** Conference

Διεκδικώντας ένα καλύτερο σύστημα Υγείας

- Από τις εισηγήσεις που ακούσθηκαν στο συνέδριο, αλλά και από συζητήσεις που ακολούθησαν, φάνηκε ότι όλοι οι συμμετέχοντες στο συνέδριο συμφωνούν ότι οι ασθενείς είναι: ο λιγότερο χρησιμοποιούμενος πόρος στην υγεία, ενώ θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί η μοναδική βιωματική εμπειρία και γνώση που έχουν για την αποτελεσματικότητα των εφαρμοζομένων πολιτικών σε όλους τους τομείς της υγείας, από την ιατρική εκπαίδευση, την Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας, την νοσοκομειακή περίθαλψη μέχρι την αποκατάσταση.

- Το άλλο σημαντικό αλλά και ανησυχητικό θέμα που ανέδειξε το συνέδριο είναι το ότι οι χρόνιοι ασθενείς, δηλ. το τμήμα του πληθυσμού που χρησιμοποιεί συχνότερα και για μεγαλύτερα διαστήματα μεγάλο φάσμα των υπηρεσιών υγείας, δεν γνωρίζει αν υπάρχει και ποιά πολιτική υγείας. Αν οι χρόνιοι ασθενείς, μέλη οργανώσεων ασθενών, που κατά τεκμήριο θεωρούνται ενημερωμένοι δεν έχουν αντιληφθεί αν υπάρχει και ποιά πολιτική υγείας, καλύτερα να μην συζητήσουμε ποιά είναι η αντίληψη του γενικού πληθυσμού...

Υπάρχει πολιτική υγείας;

- Αλήθεια μήπως υπάρχει πολιτική υγείας και απλώς εγώ δεν την γνωρίζω; Ή να υποθέσω ότι υπάρχει και αποκρύπτεται από τους ασθενείς για να μην έχουν λόγο γι' αυτή; Δυστυχώς πιστεύω ότι στη χώρα μας πέραν του νόμου 1397 του 83 για το ΕΣΥ δεν υπάρχει νεότερη σαφής πολιτική υγείας. Το μόνο που με σιγουριά υπάρχει, γιατί το βιώνουμε άλλωστε, είναι ότι τα τρία τελευταία χρόνια στο χώρο της υγείας γίνονται συνεχώς εκπτώσεις. Εκπτώσεις από τα πάντα, με μόνο σκοπό τη μείωση του κόστους των παροχών υγείας, έτσι ώστε το κράτος να δίνει όσο είναι δυνατόν λιγότερα στη χρηματοδότηση της υγείας και μάλιστα χωρίς καμία πολιτική.

Αυξάνονται οι ανισότητες στην υγεία

- Το αποτέλεσμα είναι ότι αυξήθηκαν οι ανισότητες στην υγεία από τα αψυχολόγητα και μη ενταγμένα σε μια συνεκτική, ασθενο-κεντρική πολιτική υγείας μέτρα. Μαρτυρούν γι αυτό οι εκατοντάδες χιλιάδες άνεργοι που μετά από τη λήξη της ασφαλιστικής τους κάλυψης, δεν έχουν πλέον πρόσβαση στο σύστημα υγείας, τα κοινωνικά ιατρεία, τα συσσίτια και άλλες εκδηλώσεις κοινωνικής αλληλεγγύης. Παρά το φιλότιμο και την αυταπάρνηση με την οποία στελεχώνουν τα κοινωνικά ιατρεία επαγγελματίες υγείας διαφόρων ειδικοτήτων και εθελοντές, δεν είναι δυνατόν σε ευνομούμενο κράτος να αντικαθιστά την δημόσια υγεία η εθελοντική προσφορά....

Ασφαλιστικά ταμεία με άδεια ταμεία...

- Τα προβλήματα στη δημόσια υγεία φαίνονται και από τον τρόπο με τον οποίο χρηματοδοτήθηκε μέχρι σήμερα και αν ίσχυσε στη πράξη η τριμερής χρηματοδότηση. Μήπως τελικά έγινε κατασπατάληση της περιουσίας και των αποθεματικών των ασφαλιστικών ταμείων και μάλιστα με την ανοχή των ασφαλισμένων πολιτών; Αφού όπως φαίνεται, τουλάχιστον οι διορισμένες διοικήσεις των ασφαλιστικών ταμείων που έχουν την ευθύνη της διαχείρισης των διαθεσίμων των ταμείων, την αποδέχθηκαν αδιαμαρτύρητα μέχρι σήμερα. Υπήρξε ποτέ σοβαρή ενημέρωση στους χρηματοδότες των ασφαλιστικών ταμείων δηλ. στους ασφαλισμένους για την οικονομική τους κατάσταση; Αναρωτήθηκε κανείς για το τι βιώνουν σήμερα οι πολίτες αυτής της χώρας, ως χρήστες των ασφαλιστικών ταμείων;

Η μεγάλη καταιγίδα έρχεται...

- Με όλα αυτά νιώθω ότι βρισκόμαστε λίγο πριν τη μεγάλη καταιγίδα της διαμαρτυρίας των πολιτών της χώρας, μιας και η υγεία είναι κάτι που δεν επιδέχεται καμία έκπτωση από κανέναν και για κανέναν. Για πόσο θα συνεχίσουν οι πολίτες να αποδέχονται προειλημμένες αποφάσεις με επίφαση νομιμότητας στην υγειονομική περίθαλψη; Χαρακτηριστικό παράδειγμα η προαποφασισμένη εκχώρηση μέρους των υπηρεσιών δημόσιας υγείας στον ιδιωτικό τομέα με outsourcing υπηρεσιών (τηλ. ραντεβού, τροφοδοσία νοσοκομείων, καθαριότητα, φύλαξη κτιρίων και εγκαταστάσεων, κ.ά.), η συγχώνευση-κλείσιμο νοσοκομείων, η καθολική καθιέρωση της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας ως περιοριστικό μέτρο πρόσβασης στη δευτεροβάθμια υγεία, ο περιορισμός των παροχών υγείας, η μείωση της ασφαλιστικής εισφοράς εργοδοτών, κ.ά. που «νομιμοποιήθηκαν» με μελέτες της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας που «διαπιστώνουν» την ανάγκη για αυτές τις αλλαγές!!!

Από δικαιολογίες άλλο τίποτα

- Ενώ το Υπουργείο στη συνέχεια υλοποιεί τα παραπάνω με τη δικαιολογία ότι σύμφωνα με την Χ μελέτη διαπιστώθηκε ότι..., καλύπτοντας διαπιστωμένες «επιστημονικά» ανάγκες. Ωραία δικαιολογία για την άσκηση τέτοιας παράλογης πολιτικής από τους κυβερνώντες. Αν και πιστεύω ότι οι πολίτες εύκολα διαπιστώνουν την έλλειψη πολιτικής και χρηματοδότησης της υγείας, παρά τις υψηλές ασφαλιστικές εισφορές που καταβάλλουν και την υψηλή φορολογία που τους επιβάλλεται, διερωτώνται αν έχουν και ποιά μέσα στη διάθεσή τους για να παρέμβουν;

Ισχυρό κίνημα ασθενών

- Δυστυχώς οι χρόνιοι ασθενείς, είναι η πιο μεγάλη σιωπηλή ομάδα του πληθυσμού, δεν έχουν χρόνο και δύναμη για πολιτικές διαμαρτυρίες διότι έχουν να φροντίσουν την καθημερινότητά τους που περιλαμβάνει την φροντίδα της υγείας τους, το επάγγελμά τους, την οικογένειά τους, την επιβίωσή τους και μάλιστα σε συνθήκες οικονομικής κρίσης. Πολλοί συμμετέχουν στις οργανώσεις ασθενών που κυρίως προσφέρουν αλληλοβοήθεια, συμπληρώνοντας τις ελλείψεις των κρατικών υπηρεσιών υγείας, χωρίς όμως διεκδικητικά χαρακτηριστικά. Πράγματι δεν υπάρχει ισχυρό κίνημα ασθενών στη χώρα μας που θα μπορούσε να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο, διεκδικώντας συμμετοχή στο σχεδιασμό πολιτικών και χρηματοδότησης της υγείας και υπάρχουν λόγοι για αυτό. Το ερώτημα όμως που τίθεται σήμερα είναι αν οι χρόνιοι και άλλοι ασθενείς θα συνεχίσουν να παραμένουν σιωπηλοί μπροστά στα τεράστια προβλήματα φροντίδας της υγείας τους και όλα τα συνεπακόλουθα επιβίωσης που αντιμετωπίζουν σήμερα οι περισσότεροι.

Προτάσεις προφανώς υπάρχουν

- Υπάρχουν προτάσεις για καλύτερη και με χαμηλότερο κόστος υγειονομική περίθαλψη; Προφανώς αυτός είναι και ο ρόλος των πολλαπλών σχετικών συνεδρίων (1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ασθενών, το σημερινό κα.), η ανάδειξη των προβλημάτων και η παρουσίαση προτάσεων για την επίλυσή τους. Σ' αυτό το σημείο θα ήθελα να αναρωτηθώ, μήπως ακούσουν οι κυβερνώντες, αν θεωρούν ότι η ένταξη των κλάδων υγείας όλων σχεδόν των ασφαλιστικών ταμείων στον ΕΟΠΥΥ έχει βελτιώσει έστω και λίγο τις παρεχόμενες υπηρεσίες υγείας; Η αναζήτηση φαρμάκων μέσω των κοινωνικών μέσων διαδικτύου ή των κοινωνικών ιατρείων συνιστά βελτίωση; Ή μήπως η προτροπή του Υφυπουργού Υγείας να του τηλεφωνούν όσοι ασθενείς δεν βρίσκουν τα φάρμακά τους στα φαρμακεία; Αν η κατάσταση δεν ήταν δραματική, θα ήταν για γέλια η έλλειψη κάθε σοβαρότητας που διαπιστώνουμε στη διαχείριση σοβαροτάτων θεμάτων δημόσιας υγείας. Ή μήπως είναι ομαλή η συμβίωση όλων των ταμείων κάτω από τον ΕΟΠΥΥ; Γιατί ακόμη και σε συνθήκες κρίσης το σύστημα υγείας συνεχίζει να παραμένει ιατρο-κεντρικό;

- Τα ερωτήματα που θα μπορούσαν να τεθούν είναι πάρα πολλά και δυστυχώς οι απαντήσεις δεδομένες. Όμως τα συμπεράσματα από το 1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ασθενών είναι καταλυτικά.
  - Δεν υπάρχει συνεκτική πολιτική υγείας ούτε σύστημα χρηματοδότησης της που λειτουργεί βάσει έρευνας, σχεδιασμού, λεπτομερούς κοστολόγησης και προϋπολογισμού.
  - Οι πολίτες δεν γνωρίζουν καθόλου αν υπάρχει πολιτική υγείας και πως χρηματοδοτείται.
  - Σε αντίθεση το Υπουργείο Υγείας προσπαθεί να επιβάλλει σπασμωδικά μέτρα με μόνο στόχο τη μείωση του κόστους της υγείας.

Patients in **POWER** Conference

Διεκδικώντας ένα καλύτερο σύστημα Υγείας

- Οι ασθενείς κρατούνται μακριά από τα κέντρα σχεδιασμού και λήψης αποφάσεων για την υγεία και τη χρηματοδότησή της.
- Οι επαγγελματικές ομάδες συμφερόντων (γιατροί, βιομηχανία, νοσηλευτές, φαρμακοποιοί, κ.ά.) είχαν και έχουν κατ' ιδίαν διαπραγματεύσεις με το Υπουργείο Υγείας για τη διαφύλαξη των επαγγελματικών τους συμφερόντων.
- Το προηγούμενο έχει ως αποτέλεσμα την έλλειψη στρατηγικού σχεδιασμού, τη λήψη μεμονωμένων μέτρων που συχνά αντιστρατεύονται το ένα το άλλο, τις συνεχείς απεργίες κάθε ομάδας συμφερόντων που χρησιμοποιούν τους ασθενείς ως μέσο πολιτικής πίεσης, τη παντελή έλλειψη οικονομικού προγραμματισμού, την εξαφάνιση βασικών φαρμάκων από τα φαρμακεία, τις κάκιστες συνθήκες νοσηλείας, τις ελλείψεις υγειονομικού υλικού κα.

Ἦρθε η ὥρα...

- Αυτό που ὅλοι ζητάμε είναι να υπάρξει κοινωνική πολιτική για την υγεία, περιορισμός της κάθε σπάταλης στο χώρο της υγείας χωρίς ὅμως την υποβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών, κατάργηση των διμερών διαπραγματεύσεων με ομάδες συμφερόντων και ισότιμη συμμετοχή ὅλων των εταίρων στις συζητήσεις για την πολιτική υγείας. **Ἦρθε η ὥρα να θεσμοθετηθεῖ η συμμετοχή των ασθενών σε ὅλα τα ὅργανα σχεδιασμοῦ πολιτικῶν για την υγεία.**

- Θα το ξαναπώ γιατί η επανάληψη είναι η μήτηρ της μαθήσεως. Πρέπει να αντιληφθούν οι κυβερνώντες ότι με την υπέρμετρη μείωση της χρηματοδότησης της υγείας και μάλιστα χωρίς σαφή κοινωνική πολιτική, τα περιοριστικά μέτρα που έχουν ληφθεί στην υγεία μέχρι σήμερα, έχουν δημιουργήσει τεράστιες ανισότητες αλλά και έχουν γιγαντώσει τα προβλήματα που βιώνουν οι χρήστες υπηρεσιών υγείας. Εμπιστευθείτε τους ασθενείς, διαθέτουν μοναδικές και αναντικατάστατες γνώσεις και κυρίως εμπειρίες της λειτουργίας του συστήματος υγείας, που δεν διαθέτουν όσοι σχεδιάζουν πολιτικές υγείας με χαρτί και μολύβι από το γραφείο τους... Οι ασθενείς γνωρίζουν επακριβώς που υπάρχουν περιθώρια περιορισμού της όποιας σπατάλης στο σύστημα υγείας, πως μπορούν να εξοικονομηθούν πόροι με καλύτερη οργάνωση των υπηρεσιών, πως η ενσωμάτωση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας μπορεί να μειώσει το κόστος υπηρεσιών υγείας προσφέροντας καλύτερες υπηρεσίες, γιατί γνωρίζουν λεπτομέρειες της λειτουργίας των υπηρεσιών υγείας από τη πλευρά του χρήστη, που επειδή τις χρησιμοποιεί συχνά, έχει σκεφθεί πώς θα μπορούσαν να λειτουργήσουν πιο οικονομικά και πιο αποτελεσματικά. Κυρίως, έχουν βιώσει την ασθένεια γνωρίζουν τι σημαίνει να είσαι ασθενής και κυρίως τι σημαίνει αγώνας ενάντια στην ασθένεια.

- **Τώρα είναι η πιο κατάλληλη ώρα για να θεσμοθετηθεί η συμμετοχή των ασθενών σε όλα τα όργανα σχεδιασμού πολιτικών για την υγεία.**
- **Η χώρα δεν θα σωθεί από την δίχως πολιτική μείωση της χρηματοδότησης υγείας. Τουλάχιστον ας σωθούν οι ασθενείς...**